

1.47

OVER HET VERDRAGEN VAN ONRECHT

Marsilio Ficino aan zijn bijzondere vriend Giovanni Cavalcanti.

Je zegt dat onlangs een van je familieleden door een stel branieschoppers is beledigd en toegetakeld. Wie onrecht begaat, Giovanni, doet dat zichzelf aan, want hij brengt zichzelf in beroering en krijgt daardoor een slecht karakter. Hij krijgt een slechte reputatie en loopt het gevaar door anderen benadeeld te worden. Wie het slachtoffer is van onrecht, moet de oorzaak niet zoeken bij degene die het hem aandoet, maar bij zichzelf, want de met rede begiftigde ziel - en dat is de mens zelf - kan niet worden beledigd, behalve wanneer zij er zelf voor kiest het kwaad dat haar trof te beschouwen als onrecht. Daarmee veroordelen wij onszelf. Dus een mens wordt alleen door zichzelf geknecht, en moet zich niet over een ander beklagen, maar alleen over zichzelf. Laat hij andermans straf niet nastreven en een manier zoeken om zichzelf te straffen door zichzelf te vermanen en te beteren.

Heb je nooit jonge honden naar een steen zien happen die in hun richting wordt gegooid? Zelfs al worden ze niet geraakt, zodat die steen ze geen pijn doet, ze doen wel zichzelf pijn door er toch hun tanden in te zetten. Hetzelfde overkomt domme mensen die een trap van een ezel krijgen en door terug te slaan juist zichzelf bezeren. Onverstandige mensen trekken veel onrecht naar zich toe, omdat ze worden geconfronteerd met de gevolgen van hun eigen oordeel, dat als een teruggekaatste bal op hen afkomt.

Je zult misschien zeggen, dat het moeilijk is geen genoegdoening te eisen. Twijfel echter niet: al hebben de mensen vergiffenis geschonken, God zal in Zijn rechtvaardigheid het onrecht even later toch wel vergelden. Wat ligt meer voor de hand, wat is eervoller, dan erop te vertrouwen dat God als wreker en beschermer op zal treden? Men moet erop vertrouwen dat God evenveel goeds tegenover het kwade zal stellen, als de onrechtvaardige ons aan kwaad wilde bezorgen. Zo kunnen we het kwade voor het goede inwisselen. O, welk een kostbare deugd is verdraagzaamheid! Socrates, de wijste der Grieken, beoefende deze deugd in het bijzonder, evenals Christus, de leermeester van het leven, die zich bovenal op deze deugd toelagde. Er wordt zelfs gezegd dat Hij uitsluitend om verdraagzaamheid toe te passen tot de mensen is afgedaald. Zo verwerpelijker als onverdraagzaamheid is, zo loffelijker is verdraagzaamheid. Begrijp goed, onverdraagzaamheid vertroebelt de geest en doet het goede uit het verleden teniet, bezoedelt het goede in het heden en verhindert het voor de toekomst. Men moet het oor niet lenen aan het gemor van het gepeupel dat

oproept tot wraak. Wat is dat gepeupel voor iets? Een soort poliep,¹ een veelarmig monster, zonder hoofd.

Een grootmoedig mens kan in zijn grootheid de onbetekenende zaken ook als zodanig zien. Alle voorbijgaande dingen zijn onbeduidend en aan tijd gebonden, want wat geweest is, is niet meer, wat zal komen, is nog niet, en het moment van nu is ondeelbaar, omdat het begint en eindigt tegelijkertijd.

Wie aan onrecht ten onder gaat, is niet sterk, maar wel degene die erboven uitstijgt. Wie erboven uitstijgt is zo standvastig, dat geen beroering hem van zijn stuk brengt. Laat dit uw familielid gezegd zijn, en vertel hem erbij dat hij genezing moet zoeken bij de rede en dat hij van de tijd niets moet verwachten. De tijd is namelijk een slechte dokter. Een zieke die op de toekomst rekt, wordt iedere dag teleurgesteld en nog vóór het oude zeer is verdreven komt er weer iets nieuws aan en hij stapelt dagelijks zoveel ellende op dat de ijdele hoop op leven zijn dood wordt. We moeten daarom vandaag leven, want wie morgen leeft, leeft nooit. Als je vandaag wilt leven, leef dan voor God, in Wie gisteren of morgen niet anders is dan vandaag.

Vaarwel.

30 maart 1474.